7| 5538
5539
5540
5541
5542
5543
5544
5545
5546
5547
5548

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
(Sn.Güldal AKŞİT)

SAYI : B.02.0.007/00. 790
KONU : Yazılı Soru Önergesi

25/04/**2005**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 14.04.2005 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-10337 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile Adana Milletvekili Sayın N.Gaye ERBATUR (8 adet), İzmir Milletvekili Sayın Enver ÖKTEM ve Kocaeli Milletvekili Sayın İzzet ÇETİN'e (2 adet) ait Yazılı Soru Önergeleri hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Güldal AKŞİT
Devlet Bakanı

Dağıtım:
Gereği :
- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
  (Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
  Ek: 11 Yazı (2'şer Nüsha)

Bilgi :
- Başbakanlık
  (Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
  Ek: 11 Yazı

7/5546

ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN N.GAYE ERBATUR'UN
7/5546 NOLU SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR

Türk Hükümeti tarafından hazırlanan BM Kadına Karşı Her Türlü ayrımcılığın önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) raporunun sunumunda şahsınıza "0-6 yaş arası çocukların kreşleşme oranı nedir?" şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Konuyla ilgili olarak,

Soru 1:

Türkiye'de 0-6 yaş arası çocuklar için çocuk bakımevleri mevcut mudur? Mevcut ise söz konusu çocuk bakımevlerinin sayısı nedir?

Cevap 1:

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığıma bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Kreş ve Gündüz Bakımevi hizmetleri,

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu bünyesindeki kreşler ile özel ve tüzel kişilerce Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'ndan izin alınarak açılan ve işletilen Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri, 7-12 yaş grubu çocuklara hizmet veren Çocuk Klüpleri aracılığı ile yürütülmektedir.

Kurumumuza bağlı ilki 1967 yılında açılan kreş ve gündüz bakımevlerinin şu andaki sayısı 7, bakılan çocuk sayısı 457'dir.

Özel ve tüzel kişilerce faaliyet gösteren ülke düzeyinde toplam 1226 özel kreş ve gündüz bakımevi ile özel çocuk kulübü mevcut olup, söz konusu kuruluşlarda 0-12 yaş grubu bakılan çocuk sayısı 24382 'dir.

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığıma bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Türkiye'de kamu kuruluşlarına ait kreşlerin yanı sıra, özel kreş ve çocuk kulüpleri bulunmaktadır. Bakanlığıma bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünün verilerine göre, halen 0-6 yaş grubu çocuklarına hizmet veren 1013 özel kreş ve gündüz bakımevi, 0-6,+7-12 yaş grubu çocuklarına hizmet veren 167 özel kreş ve çocuk kulübü, 7-12 yaş grubu çocuklarına hizmet veren 46 özel çocuk kulübü olmak üzere toplam 1226 kuruluş mevcut olup, toplam çocuk kapasitesi 5423'tür.

Soru 2:

Çocuk bakımevlerinin eksikliği, kadınların çalışma hayatına katılımları yönünde nasıl bir engel oluşturmaktadır. Bu konuda gerekli inceleme ve araştırmalar yapılmış mıdır?

Cevap 2:

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığıma bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Kreş ve gündüz bakımevleri, kadın üzerindeki yükü hafifletmek için çalışan ebeveynlerin çocuklarının bakım ve eğitimleri gibi sosyal alt yapının geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Çocuk Bakımevlerinin eksikliğinin, kadınların çalışma hayatına katılımları yönünde nasıl bir engel oluşturduğu hususunda, yapılmış bir araştırma bulunmamaktadır.

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığıma bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Birinci soruya verilen cevapta belirtilen çocuk kreşi ve kulüplerine ilişkin sayısal verilere rağmen ülkemizde kadınların çalışma hayatına katılımlarını arttırmak, çocuk bakımı nedeniyle çalışma hayatından ayrılmalarını önlemek için bu sayıların arttırılmasına ihtiyaç vardır.

Bakanlığıma bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce 1994-2000 yılları arasında yürütülen Kadın İstihdamının Geliştirilmesi Projesi kapsamında yapılan Kentlerde Kadınların İş Yaşamına Katılım Sorunlarının Ekonomik ve Kültürel Boyutları, konulu araştırma sonuçlarına göre doğumdan sonra aynı işte çalışmaya devam etme oranı çalışanlara göre %43'tür. Çalışmayı bırakanların oranı %19, çalışmaya ara verenlerin oranı ise %38'dir. Çalışmaya devam eden kadınların çocuklarına çoğunlukla anneanne ve/veya babaannelerinin baktığı görülmektedir.

Toplumdaki geleneksel cinsiyet rolleri nedeniyle çocuğun bakımından kadının sorumlu olarak görülmesi kadınların çalışma hayatına katılımı, çalışma hayatına devam etmelerini olumsuz etkilemektedir. Her ne kadar yasal olarak kadının çalışması kocanın iznine bağlı değilse de pratikte erkeklerin, kadınların çalışmasına karşı çıkma nedenleri arasında çocukların bakımı endişesi en yüksek oranda yer almaktadır.

Kadın istihdamı konusunda engel teşkil eden bu durumun aşılabilmesi için öncelikle sosyal destek mekanizmalarının ve hizmet kalitesinin arttırılması gerekir. Ancak hizmetin nitelik ve nicelik olarak gelişmesinin yanı sıra toplumsal cinsiyeti ilgilendiren her konuda olduğu gibi bu konuda da olumsuz geleneksel bakışın, kalıp yargıların değişmesi için de çalışmaların sürdürülmesi gerekir. KSGM tarafından olarak özellikle Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin yaygınlaştırılması çalışmalarının yanı sıra bu konuda yerel medyanın duyarlılık kazanmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Yapılan bu çalışmaların sonuçlarının değerlendirilmesi ile hazırlanacak formata göre önümüzdeki dönemde de çalışmalara devam edilecektir.

Soru 3:

Kadınlar ev içi geleneksel sorumlulukları, çocuk bakımında üstlendikleri yükümlülükler ve hareket özgürlükleri üzerindeki kültürel/sosyal kısıtlamalardan dolayı, işgücü piyasasına katılım gösterememektedirler. Bu çerçevede, çocuk ve yaşlı bakımı gibi cinsiyete dayalı iş bölümü ile ilgili hususlar önem teşkil etmektedir. Ucuz ve kaliteli çocuk bakımevlerinin açılması, bu çocuk bakımevlerinden etkin biçimde yararlanılması, işyerlerinde çocuk bakımevlerinin açılmasının bir Kamu hizmeti olarak yaygınlaştırılması konusunda çalışmalarınız mevcut mudur? Mevcut ise hangi aşamadadır, neler yapılmıştır ve yapılacaktır?

Cevap 3:

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığıma bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun felsefesi;

İhtiyaç sahiplerinin talepleri doğrultusunda, sorunları önlemeye ve çözmeye yönelik olduğundan, 2828 Sayılı Kurum Kanunu gereği Kreş ve Gündüz Bakımevi açma ve işletme sorumluluğu da Kuruma verildiğinden, söz konusu Yasanın 3'üncü maddesinin 3'üncü fıkrası gereğince çalışan anne-babanın 0-6 yaş grubundaki çocuklarının bakımlarını gerçekleştirmek, bedensel ve ruhsal sağlıklarını korumak, geliştirmek ve bu çocuklara temel değer ve alışkanlıkları kazandırmak amacıyla Kreş ve Gündüz Bakımevi hizmetlerinin yürütülmesidir.

Devlet Memurları Kanununa 243 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 29'uncu Maddesinin değişik 191'inci Maddesi uyarınca, Kamu Kurum ve Kuruluşlarının bünyesinde Çocuk Bakımevleri açılması hükmü getirilmiştir. Devlet Memurları için lüzum ve ihtiyaç görülen yerlerde çocuk bakımevi ve sosyal tesisler kurulabilir. Bakımevleri, Kurumun bağlı veya ilgili olduğu Bakanın onayı alınmak sureti ile kurumca istihdam edilen memurların 0-6 yaş grubuna giren 50 çocuğu için açılabilir.

1475 sayılı İş Kanunu çerçevesinde hazırlanan "Gebe ve Emzikli Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Tüzük" doğrultusunda da Çocuk Bakımevleri açılabilmektedir. Yaşları ve medeni halleri ne olursa olsun 150'den çok kadın işçi çalıştıran işyerlerinde, 0-6 yaşındaki çocukların bakılması, emzikli kadınların çocuklarını emzirmeleri için işveren tarafından, çalışma yerlerinden ayrı ve işyerlerine yakın bir yerin kurulması zorunludur.

Belediyelerce de Kreş ve Gündüz Bakımevleri hizmete açılıp işletilmektedir. 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun 15.,18.,34.,48, maddeleri 1593 sayılı Kanunun 161 .Maddesinde çocukları korumak ve gözetmek Belediyelerin temel görevleri içinde yer almaktadır.

Ayrıca; Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu hizmet felsefesi doğrultusunda koruyucu ve önleyici olarak ekonomik güçlük içinde bulunan ailelerin çocuklarına, Kreş ve Gündüz Bakımevleri Yönetmeliğinin 29. maddesi, Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri Yönetmeliğinin de 27. maddesi gereği ücretsiz bakım ve eğitim hizmeti vermektedir.

Genel Müdürlüğümüzün sivil toplum örgütleri ile yapmış olduğu protokollerle de ücretli ve ücretsiz Kreş ve Gündüz Bakımevi hizmeti verilmektedir.

Cezaevlerinde hükümlü ve tutuklu bulunan kadınların 0-12 yaş grubu çocuklarının cezaevi yaşamından bir ölçüde kurtarılması amacıyla Adalet Bakanlığı ve Bakanlığımız arasında 1997 yılında imzalanan bir Protokol gereğince bugüne kadar 438 çocuğun yararlandığı Uçurtmayı Vurmasınlar Projesi uygulanmaktadır.

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığıma bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

İkinci sorunun cevabına ilaveten 7.12.2004 tarihinde yürürlüğe giren 5215 Sayılı Belediye Kanununun 14'üncü maddesinin b fıkrasında; belediyelerin okul öncesi eğitim kurumları açabileceği hükmü görev ve sorumluluk olarak belirtilmektedir.

Ayrıca yine aynı fıkrada; "Belediye hizmetleri, vatandaşlara en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunmada özürlü, yaşlı, düşkün ve dar gelirlilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır." Hükmü yer almaktadır.

Saygılarımla.

Güldal AKŞİT
Devlet Bakanı